

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Παρουσιάζεται και αξιολογείται η κατανομή των πόρων του Β΄ ΚΠΣ, του Γ΄ ΚΠΣ, του ΕΣΠΑ και του αναπτυξιακού προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ» στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης (Π-ΑΜΘ). Συγκεντρώθηκαν και επεξεργάστηκαν στοιχεία πράξεων (έργων, δράσεων, ενισχύσεων) που χρηματοδοτήθηκαν στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης από το 1994 μέχρι σήμερα με στόχο να προσδιορισθεί η στρατηγική ανάπτυξης που εξυπηρετήθηκε από τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους.

ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Για την περίοδο 1994 - 1999 (Β΄ ΚΠΣ) τα διαθέσιμα στοιχεία αφορούν στις πράξεις που χρηματοδοτήθηκαν από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Π-ΑΜΘ (Β΄ ΠΕΠ ΑΜΘ), όπως παρουσιάζονται στην Τελική Έκθεση Κλεισίματος [1]. Στοιχεία για έργα που υλοποιήθηκαν την περίοδο 1994 - 1999 και χρηματοδοτήθηκαν από άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα ή Κοινοτικές Πρωτοβουλίες δεν κατέστη δυνατόν να συγκεντρωθούν.

Από την Ειδική Υπηρεσία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (Ε.Υ. Ο.Π.Σ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων [2], συγκεντρώθηκαν στοιχεία για το σύνολο των πράξεων που χρηματοδοτήθηκαν από το Γ΄ ΚΠΣ και το ΕΣΠΑ στην Π-ΑΜΘ. Ειδικότερα, για το Γ΄ ΚΠΣ και το ΕΣΠΑ συγκεντρώθηκαν στοιχεία για τις πράξεις που υλοποιήθηκαν στην Π-ΑΜΘ και χρηματοδοτήθηκαν από το σύνολο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος, Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, Κοινοτικών Πρωτοβουλιών, Ταμείου Συνοχής). Επίσης, από την αρμόδια υπηρεσία διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 - 2013 «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ» συγκεντρώθηκαν στοιχεία για τα ενταγμένα έργα στην Π-ΑΜΘ.

Τα στοιχεία για το Γ΄ ΚΠΣ, με ημερομηνία αναφοράς 27-06-2012, εκτιμάται ότι προσεγγίζουν σε οριστικό βαθμό την υλοποίηση του Γ΄ ΚΠΣ στην Π-ΑΜΘ, καθώς στις 31-12-2009 έληξε η επιλεξιμότητα του συνόλου των προγραμμάτων και στο πλαίσιο υποβολής των τελικών εκθέσεων εκτέλεσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ολοκληρώθηκαν οι απεντάξεις προβληματικών έργων, ο διαχωρισμός μεταξύ Γ΄ ΚΠΣ και ΕΣΠΑ των έργων «γεφυρών» καθώς και οι μεταφορές έργων στο ΕΣΠΑ.

Σε ότι αφορά στο ΕΣΠΑ, θεωρήθηκε ότι στα στοιχεία της από 18-06-2012 αναφοράς, ο προϋπολογισμός **ένταξης** προσεγγίζει σε ικανοποιητικό βαθμό την υλοποίηση του ΕΣΠΑ στην Π-ΑΜΘ και ελήφθη υπόψη στην ανάλυση της παρούσας εργασίας. Τα ολοκληρωμένα έργα του αναπτυξιακού προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ» της τοπικής αυτοδιοίκησης ελήφθησαν όπως παρουσιάζονται στη σχετική ιστοσελίδα [3].

Συγκεντρώθηκαν στοιχεία για **12.267 πράξεις** προϋπολογισμού **5,323 δισ. €** που χρηματοδοτήθηκαν στην Π-ΑΜΘ από το 1994 μέχρι σήμερα. Επισημαίνεται ότι ο ανωτέρω προϋπολογισμός αφορά σε Δημόσια Δαπάνη του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και δεν περιλαμβάνει ίδια συμμετοχή επενδυτικών σχεδίων. Για κάθε μια πράξη καταγράφηκε σε βάση δεδομένων, ο τίτλος, ο φορέας υλοποίησης, ο προϋπολογισμός (ένταξης και σύμβασης), οι πραγματοποιηθείσες πληρωμές, η χωροθέτηση του έργου σε επίπεδο νομού και η **κατηγορία παρέμβασης** σε αντιστοιχία με την κατηγοροποίηση Barnier του Γ΄ ΚΠΣ [4] και της θεματικής προτεραιότητας του ΕΣΠΑ [5], ήτοι εθνική οδός, σιδηρόδρομος, λιμένας, αεροδρόμιο, αυτοκινητόδρομος, επεξεργασία υδάτων, διαχείριση και διανομή ύδατος, εκπαίδευση, κατάρτιση, υγεία, πολιτισμός κ.α.. Οι χρηματοδοτηθείσες πράξεις ταξινομήθηκαν σε εκατό (-100-) και πλέον **κατηγορίες παρέμβασης** οι οποίες ακολούθως ομαδοποιήθηκαν σε δεκαέξι (-16-) **τομείς παρέμβασης** ως ακολούθως:

1. **Προσπελασιμότητα**. Περιλαμβάνει κύρια πράξεις για την κατασκευή του οδικού δικτύου, (τοπικό, περιφερειακό, επαρχιακό, εθνικό, και διευρωπαϊκό), του σιδηροδρομικού δικτύου, των λιμένων και των αεροδρομίων.
2. **Περιβάλλον**. Περιλαμβάνει κύρια πράξεις για τη διαχείριση οικιακών και βιομηχανικών αποβλήτων, τη διαχείριση και διανομή ύδατος (πόσιμο νερό), την επεξεργασία υγρών αποβλήτων (λύματα), τη διαχείριση βιοτόπων και οικολογικά ευαίσθητων περιοχών και την πρόληψη κινδύνων (αντιπλημμυρική προστασία).
3. **Επιχειρηματικότητα**. Περιλαμβάνει κύρια επενδυτικά σχέδια των αναπτυξιακών νόμων και συμπληρωματικά έργα υποδομών σε βιομηχανικές περιοχές.
4. **Ανθρώπινο Δυναμικό**. Περιλαμβάνει κύρια πράξεις κατάρτισης, απασχόλησης, εκπαίδευσης, ανάπτυξης δομών υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού, απόκτησης εργασιακής εμπειρίας.
5. **Αγροτικός Τομέας**. Περιλαμβάνει το γεωργικό τομέα και την κτηνοτροφία τόσο σε ότι αφορά στις υποδομές (εγχειοβελτιωτικά έργα, αναδασμοί, διαχείριση υδάτινων πόρων) όσο και σε επενδυτικά σχέδια σε επίπεδο γεωργικών εκμεταλλεύσεων (σχέδια βελτίωσης) και μετεγκαταστάσεων κτηνοτροφικών μονάδων.
6. **Υποδομές Εκπαίδευσης**. Περιλαμβάνει την κατασκευή - βελτίωση υφισταμένων υποδομών καθώς και την προμήθεια εξοπλισμού σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

7. **Ψηφιακή Σύγκλιση**. Περιλαμβάνει πράξεις κοινωνίας της πληροφορίας σε όλους τους τομείς, δημόσια διοίκηση, υγεία, παιδεία, κτηματολόγιο, πολιτισμό, κ.λπ..
8. **Υγεία και Κοινωνική Αλληλεγγύη**. Περιλαμβάνει έργα υποδομής καθώς και την προμήθεια εξοπλισμού σε όλες τις βαθμίδες της υγείας καθώς και στην πρόνοια.
9. **Τεχνική Βοήθεια**. Περιλαμβάνει πράξεις στήριξης της υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, όπως μελέτες - έρευνες, τεχνικούς συμβούλους, ενέργειες δημοσιότητας, οργάνωση και λειτουργία τελικών δικαιούχων.
10. **Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικού και Αγροτικού Χώρου**. Περιλαμβάνει τη χρηματοδότηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων σε αστικές περιοχές όπως οι πρωτεύουσες των νομών (Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή, Ξάνθη, Καβάλα και Δράμα) και η Ορεστιάδα καθώς και σε ορεινές, αγροτικές και μειονεκτικές περιοχές όπως η περιοχή της Οροσειράς Ροδόπης (Νευροκόπι, Παρανέστι, Μύκη, Σταυρούπολη, Αρριανά, Σουφλί).
11. **Ενέργεια**. Περιλαμβάνει πράξεις που αφορούν σε υποδομές παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας.
12. **Πολιτισμός**. Περιλαμβάνει πράξεις ανάδειξης και αποκατάστασης αρχαιολογικών χώρων και μνημείων καθώς και υποδομές σύγχρονου πολιτισμού.
13. **Τουρισμός**. Περιλαμβάνει υποδομές τουρισμού πλην ιδιωτικών επενδύσεων.
14. **Αλιεία**. Περιλαμβάνει υποδομές για αλιευτικούς λιμένες, ιχθυοσκαλες, παρεμβάσεις υποστήριξης της ιχθυοκαλλιέργειας, επενδυτικά σχέδια νέων αλιέων και πράξεις για την προστασία και ανάπτυξη των αλιευτικών πόρων.
15. **Έρευνα & Τεχνολογία**. Περιλαμβάνει υποδομές και υπηρεσίες για την ανάπτυξη της έρευνας και τεχνολογίας.
16. **Άλλο - Διάφορα**. Περιλαμβάνει πράξεις που δεν δύναται να περιληφθούν στους ανωτέρω 15 τομείς παρέμβασης.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ ΑΝΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Όπως αναλυτικά παρουσιάζεται στον Πίνακα 1, κατά την προγραμματική περίοδο 1994 - 1999 (Β΄ ΚΠΣ), από το Β΄ Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Β΄ ΠΕΠ ΑΜΘ), όπου και τα διαθέσιμα στοιχεία, χρηματοδοτήθηκαν 820 πράξεις συνολικού προϋπολογισμού 617,5 εκατ. €, ποσό που αντιστοιχεί στο 2,9 % του συνολικού προϋπολογισμού του Β΄ ΚΠΣ στην Ελλάδα [6]. Κατά την προγραμματική περίοδο 2000 - 2006 (Γ΄ ΚΠΣ) χρηματοδοτήθηκαν στην Π-ΑΜΘ 4.285 πράξεις προϋπολογισμού 2,498 δισ. €, ποσό που αντιστοιχεί στο 6,1 % του συνολικού προϋπολογισμού του Γ΄ ΚΠΣ στην Ελλάδα. Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2007 - 2013 (ΕΣΠΑ) έχουν ενταχθεί στην Π-ΑΜΘ και χρηματοδοτούνται 6.560 πρά-

ξεις προϋπολογισμού 2,133 δισ. €, ποσό που αντιστοιχεί στο 6,4 % του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΣΠΑ στην Ελλάδα.

Διευκρινίζεται ότι κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο κάθε επενδυτικό σχέδιο αποτελεί μια ξεχωριστή ενταγμένη πράξη, ενώ κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο (Γ΄ ΚΠΣ) μια πράξη περιελάμβανε ως υποέργα πολλά επενδυτικά σχέδια, γι' αυτό και η μεγάλη διαφοροποίηση στο πλήθος των πράξεων μεταξύ των δύο προγραμματικών περιόδων (Γ΄ ΚΠΣ και ΕΣΠΑ).

Σε ότι αφορά στο αναπτυξιακό πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ», χρηματοδοτήθηκαν στην Π-ΑΜΘ 602 πράξεις προϋπολογισμού 74,6 εκατ. €, ποσό που αντιστοιχεί στο 7,0 % του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ» στην Ελλάδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ ΣΤΗΝ Π-ΑΜΘ ΑΝΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ Π-ΑΜΘ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ Π-ΑΜΘ	ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ
Β΄ ΚΠΣ (1994 - 1999)	21.049.900.000 €	617.496.303 € (*)	2,9 %	820
Γ΄ ΚΠΣ (2000 - 2006)	41.160.315.470 €	2.497.824.875 €	6,1 %	4.285
ΕΣΠΑ (2007 - 2013)	33.513.990.107 €	2.133.472.165 €	6,4 %	6.560
ΘΗΣΕΑΣ	1.059.466.983	74.570.290 €	7,0 %	602
ΣΥΝΟΛΟ	96.783.652.801	5.323.363.633	5,5 %	12.267

(*) Αφορά μόνο στο Β΄ ΠΕΠ ΑΜΘ καθώς τα έργα των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που χρηματοδοτήθηκαν στην Π-ΑΜΘ την περίοδο 1994 - 1999 δεν είναι διαθέσιμα.

Πηγή: [1], [2], [3], [6] και ίδια επεξεργασία

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

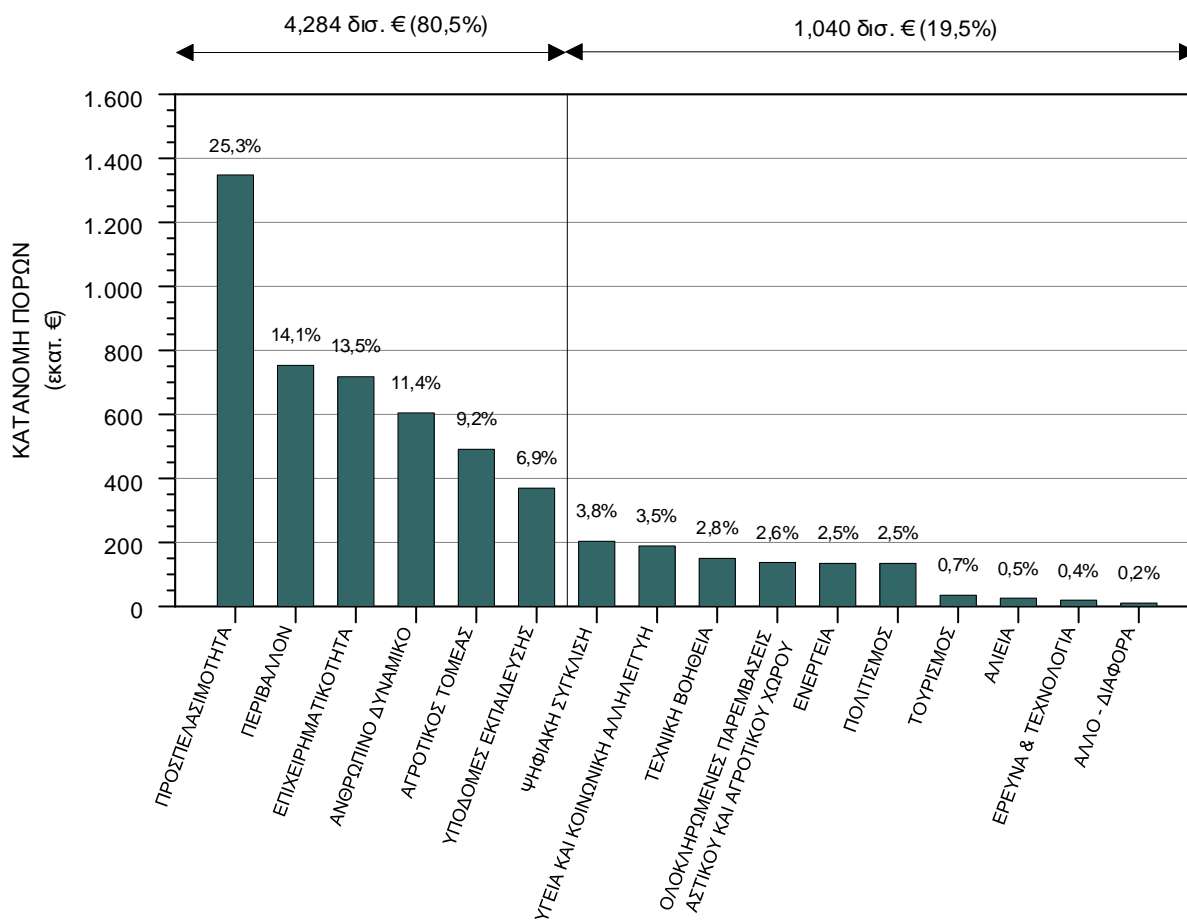
Η κατανομή των πόρων ανά τομέα παρέμβασης παρουσιάζεται στον Πίνακα 2 και στο Σχήμα 1. Από την αξιολόγηση των στοιχείων προκύπτει ότι στον τομέα της **προσπελασιμότητας**, κατανεμήθηκε το μεγαλύτερο ποσό των διαθέσιμων πόρων της Π-ΑΜΘ, ήτοι 1,348 δισ. € (25,3%). Ακολουθεί ο τομέας της **προστασίας του περιβάλλοντος** με 753,0 εκατ. € (14,1%) και η **ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας** με 717,5 εκατ. € (13,5%). Επίσης, ενισχύθηκε σημαντικά, με 604,7 εκατ. € (11,4%), ο τομέας της **ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού** και με 490,8 εκατ. € (9,2%) ο **αγροτικός τομέας**. Συμπεριλαμβανομένου του τομέα των **υποδομών εκπαίδευσης**, ο οποίος ενισχύθηκε με 369,6 εκατ. € (6,9%), οι έξι ανωτέρω τομείς (προσπελασιμότητα, περιβάλλον, επιχειρηματικότητα, ανθρώπινο δυναμικό, αγροτικός τομέας και υποδομές εκπαίδευσης) συγκεντρώνουν το 80,5% (4,284 δισ. €) των συνολικά διαθέσιμων πόρων της Π-ΑΜΘ από το Β΄ ΚΠΣ, το Γ΄ ΚΠΣ, το ΕΣΠΑ και το πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ».

Αντίθετα, στον τομέα της **έρευνας και τεχνολογίας** κατανεμήθηκαν μόλις 19,4 εκατ. € (0,4%) ενώ στον τομέα της **αλιείας** και του **τουρισμού** κατανεμήθηκε λιγότερο από το 1% των διαθέσιμων πόρων της Π-ΑΜΘ ή 25,9 εκατ. € και 35,0 εκατ. € αντίστοιχα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ ΣΤΗΝ Π-ΑΜΘ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
1	ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ	1.348.026.786 €	25,3%
2	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	752.955.189 €	14,1%
3	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	717.515.851 €	13,5%
4	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	604.683.464 €	11,4%
5	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	490.823.879 €	9,2%
6	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	369.617.346 €	6,9%
7	ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ	203.429.254 €	3,8%
8	ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ	188.930.068 €	3,5%
9	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	150.295.905 €	2,8%
10	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	137.198.898 €	2,6%
11	ΕΝΕΡΓΕΙΑ	134.510.410 €	2,5%
12	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	134.432.181 €	2,5%
13	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	34.992.453 €	0,7%
14	ΑΛΙΕΙΑ	25.912.398 €	0,5%
15	ΕΡΕΥΝΑ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	19.424.102 €	0,4%
16	ΆΛΛΟ - ΔΙΑΦΟΡΑ	10.615.449 €	0,2%
ΣΥΝΟΛΟ		5.323.363.633 €	100,0%

Πηγή: [1], [2], [3] και ίδια επεξεργασία



Πηγή: [1], [2], [3] και ίδια επεξεργασία

Σχήμα 1: Κατανομή πόρων στην Π-ΑΜΘ ανά τομέα παρέμβασης.

Περαιτέρω ανάλυση της κατανομής των πόρων σε επίπεδο **κατηγορίας παρέμβασης** παρουσιάζεται στον Πίνακα 3.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ ΣΤΗΝ Π-ΑΜΘ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (*)
ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ			
1	ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ	57.658.089 €	1,1%
2	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΔΡΟΜΟΙ (ΔΟΔ)	690.426.744 €	13,0%
3	ΕΘΝΙΚΕΣ ΟΔΟΙ	151.345.839 €	2,8%
4	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ/ΤΟΠΙΚΕΣ ΟΔΟΙ	334.215.161 €	6,3%
5	ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΕΣ	19.673.830 €	0,4%
6	ΛΙΜΕΝΕΣ	81.344.422 €	1,5%
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ			
7	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	98.389.005 €	1,8%
8	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΥΔΑΤΟΣ (ΠΟΣΙΜΟ ΝΕΡΟ)	198.349.915 €	3,7%
9	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΥΔΑΤΩΝ (ΛΥΜΑΤΑ)	272.590.428 €	5,1%
10	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ)	59.937.241 €	1,1%
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ			
11	ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	551.237.238 €	10,4%
ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ			
12	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ - ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ-ΑΝΑΔΑΣΜΟΙ	350.703.706 €	6,6%
13	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	86.170.973 €	1,6%
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ			
14	ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ	80.077.841 €	1,5%
15	ΤΕΙ ΚΑΒΑΛΑΣ	23.284.181 €	0,4%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		3.055.404.614 €	57,4%
ΣΥΝΟΛΟ		5.323.363.633 €	100%

(*) Ως ποσοστό του συνολικού προϋπολογισμού των πράξεων.

Πηγή: [1], [2], [3] και ίδια επεξεργασία

Από την αξιολόγηση των στοιχείων του Πίνακα 3 προκύπτει ότι 690,4 εκατ. € (13,0%) κατευθύνθηκαν για την κατασκευή αυτοκινητοδρόμων εντός διευρωπαϊκού οδικού δικτύου (ΔΟΔ), ήτοι της Εγνατίας Οδού (συμπεριλαμβανομένων των καθέτων αξόνων). Ακολουθεί με 551,2 εκατ. € (10,4%) η χρηματοδότηση ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων των αναπτυξιακών νόμων και με 350,7 εκατ. € η ανάπτυξη υποδομών του αγροτικού χώρου, όπως η κατασκευή εγχειοβελτιωτικών έργων, αναδασμών, η κατασκευή φραγμάτων και αρδευτικών δικτύων.

Επισημαίνεται ότι στον προϋπολογισμό των πράξεων για την ανάπτυξη των υποδομών του αγροτικού χώρου περιλαμβάνεται το έργο της μεταφοράς και διανομής νερού από τον ποταμό Νέστο στην πεδιάδα της Ξάνθης, προϋπολογισμού ένταξης στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 - 2013 «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ» 107,5 εκατ. €, το οποίο παρουσιάζει δικαστικές εμπλοκές στη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και ως εκ τούτου σημαντικό κίνδυνο μη υλοποίησης.

Για την αναβάθμιση του τοπικού και περιφερειακού (επαρχιακού) οδικού δικτύου της Π-ΑΜΘ κατευθύνθηκαν 334,2 εκατ. € (6,3 %) ενώ για έργα επεξεργασίας υδάτων (λύματα) 272,6 εκατ. € (5,1%). Σημαντική ενίσχυση προκύπτει στον τομέα της διαχείρισης και διανομής ύδατος (πόσιμου νερού) όπου χρηματοδοτήθηκαν πράξεις συνολικού προϋπολογισμού 198,4 εκατ. € (3,7%) καθώς και για την αναβάθμιση του εθνικού οδικού δικτύου όπου χρηματοδοτήθηκαν πράξεις συνολικού προϋπολογισμού 151,3 εκατ. € (2,8%). Αντίθετα, για την αναβάθμιση των αερολιμένων, του σιδηροδρομικού δικτύου και των λιμένων της Π-ΑΜΘ κατευθύνονται μόλις 19,7 εκατ. € (0,4%), 57,7 εκατ. € (1,1%) και 81,3 εκατ. € (1,5%) αντίστοιχα. Χαμηλή χρηματοδοτική ενίσχυση, 98,4 εκατ. € (1,8%) έλαβε και ο τομέας της διαχείρισης οικιακών και βιομηχανικών αποβλήτων, στον οποίο περιλαμβάνονται οι δράσεις εφαρμογής του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΠΕΣΔΑ) της Π-ΑΜΘ.

Επίσης, για την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα χρηματοδοτήθηκαν επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις (σχέδια βελτίωσης) προϋπολογισμού 86,2 εκατ. € (1,6%) και για την πρόληψη κινδύνων όπου περιλαμβάνονται κύρια έργα αντιπλημμυρικής προστασίας χρηματοδοτήθηκαν παρεμβάσεις προϋπολογισμού 59,9 εκατ. € (1,1%). Τέλος, στον τομέα της εκπαίδευσης για την ενίσχυση του ΔΠΘ χρηματοδοτήθηκαν πράξεις 80 εκατ. € (1,5%) και για την ενίσχυση του ΤΕΙ Καβάλας πράξεις 23,3 εκατ. € (0,4%).

ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΣΤΗΝ Π-ΑΜΘ

Προσδιορίζονται οι σημαντικότερες, από πλευράς χρηματοδοτικής βαρύτητας, παρεμβάσεις που χρηματοδοτήθηκαν από το 1994 μέχρι σήμερα από το Β΄ ΚΠΣ, το Γ΄ ΚΠΣ, το ΕΣΠΑ και το πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ» στην Π-ΑΜΘ. Ειδικότερα, το σύνολο των 12.267 πράξεων ομαδοποιήθηκε σε 7 ομάδες ανάλογα με τον προϋπολογισμό, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 4 και στο Σχήμα 2.

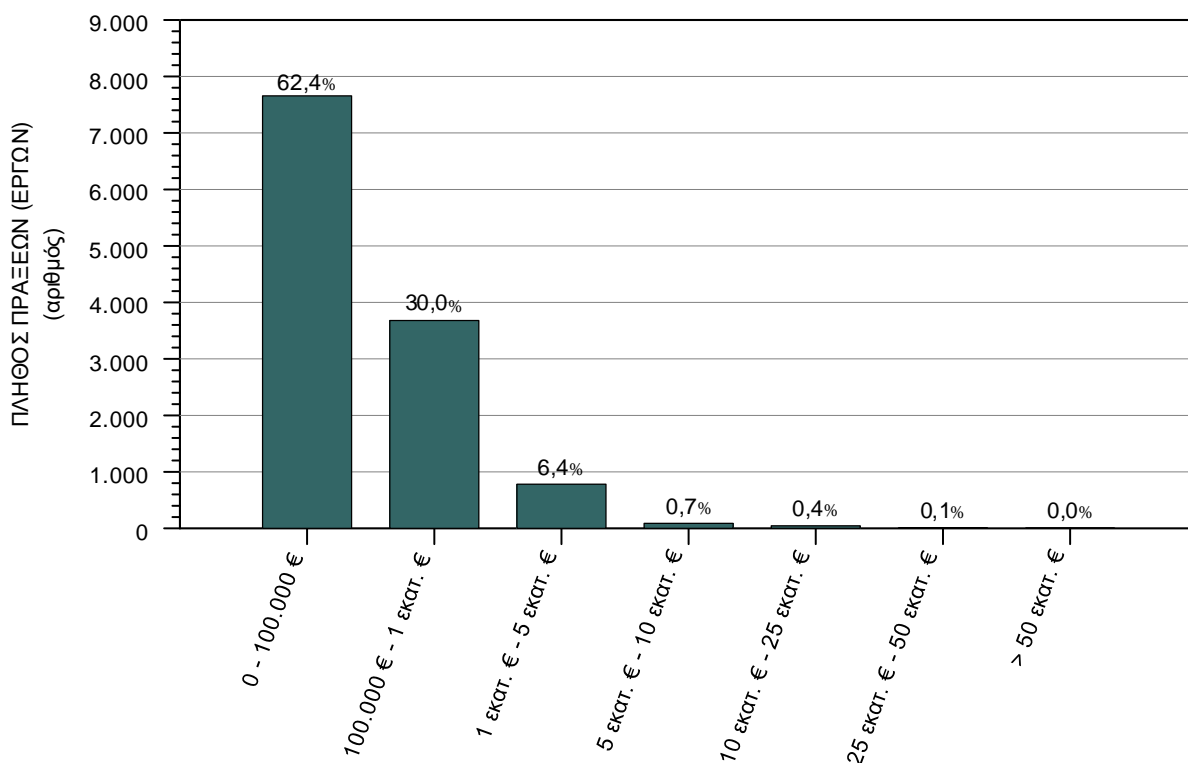
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΜΑΔΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΑΞΕΩΝ	
1η	0 € - 100.000 €	7.657	62,4%
2η	100.000 € - 1.000.000 €	3.679	30,0%
3η	1.000.000 € - 5.000.000 €	781	6,4%
4η	5.000.000 € - 10.000.000 €	90	0,7%
5η	10.000.000 € - 25.000.000 €	46	0,4%
6η	25.000.000 € - 50.000.000 €	9	0,1%
7η	> 50.000.000 €	5	0,04%
ΣΥΝΟΛΟ		12.267	100,0%

Πηγή: [1], [2], [3] και ίδια επεξεργασία

Στην πρώτη ομάδα, η οποία περιλαμβάνει πράξεις με προϋπολογισμό μικρότερο των 100.000 € κατατάσσονται 7.657 πράξεις (62,4%), στη δεύτερη ομάδα, η οποία περιλαμβάνει πράξεις με προϋπολογισμό από 100.000 € μέχρι 1 εκατ. €, κατατάσσονται 3.679 πράξεις (30,0%) και στην τρίτη ομάδα η οποία περιλαμβάνει πράξεις με προϋπολογισμό από 1 εκατ.

€ έως 5 εκατ. € κατατάσσονται 781 πράξεις (6,4%). Ακολουθούν, στις ομάδες με προϋπολογισμό από 5 εκατ. € έως 10 εκατ. €, από 10 εκατ. € έως 25 εκατ. €, από 25 εκατ. € έως 50 εκατ. € και άνω των 50 εκατ. €, 90, 46, 9 και 5 πράξεις αντίστοιχα, ή το 0,7 %, το 0,4%, το 0,1% και το 0,04% του συνόλου των πράξεων αντίστοιχα.



Πηγή: [1], [2], [3] και ίδια επεξεργασία

Σχήμα 2: Πλήθος πράξεων ανά ομάδα προϋπολογισμού.

Στον Πίνακα 5 παρουσιάζονται, ανά τομέα παρέμβασης και με φθίνουσα κατάταξη ως προς τον προϋπολογισμό, έργα υποδομών, εκτός των έργων της Εγνατίας Οδού και του έργου της μεταφοράς και διανομής νερού από τον ποταμό Νέστο στην πεδιάδα της Ξάνθης, με προϋπολογισμό μεγαλύτερο των 10 εκατ. €. Τα έργα αυτά περιλαμβάνουν παρεμβάσεις στον τομέα της **προσπελασιμότητας** και ειδικότερα παρεμβάσεις στο σιδηροδρομικό δίκτυο στο βόρειο Έβρο, μέχρι τα Ελληνοβουλγαρικά σύνορα, παρεμβάσεις στους λιμένες Καβάλας και Αλεξανδρούπολης, παρεμβάσεις αναβάθμισης του αεροδρομίου Αλεξανδρούπολης καθώς και παρεμβάσεις στην Εθνική Οδό Νο.2 Θεσσαλονίκης - Γέφυρας Κήπων (Ελληνοτουρκικών συνόρων) και στην Εθνική Οδό Νο. 57 Δράμας - Ελληνοβουλγαρικών συνόρων.

Στο τομέα του **περιβάλλοντος** περιλαμβάνονται παρεμβάσεις για την ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών αποβλήτων, σε εφαρμογή του περιφερειακού σχεδίου, η κατασκευή του υδροταμιευτήρα στη Αλεξανδρούπολη και έργα αποχέτευσης (δίκτυα και εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων). Στον **αγροτικό τομέα** περιλαμβάνονται δύο μεγάλα φράγματα στο Ν. Ροδόπης (Ιάσμου και Ιασίου) και στον τομέα των **υποδομών εκπαίδευσης** οι κτιριακές εγκαταστάσεις στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (κτίριο σχολής Πολιτικών Μηχανικών, ΤΕΦΑΑ, κτίριο Ιατρικής σχολής και Νομικής σχολής). Τα δύο νοσοκομεία στην Αλεξανδρού-

πολη και στην Καβάλα περιλαμβάνονται στα έργα υποδομών στον τομέα της **υγείας**, το συνεδριακό και πολιτιστικό κέντρο Κομοτηνής στον τομέα του **πολιτισμού** και στον τομέα της **ενέργειας** ο αγωγός φυσικού αερίου Κομοτηνής - Ελληνοτουρκικών συνόρων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΣΤΗΝ Π-ΑΜΘ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΝΩ ΤΩΝ 10 εκατ. €

	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ(**)
ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ			
1	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ - ΟΡΜΕΝΙΟΥ, ΜΕΤΑΞΥ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ ΚΑΙ ΜΑΡΑΣΙΩΝ	Γ΄ ΚΠΣ & ΕΣΠΑ (*)	24.804.432 €
2	ΛΙΜΕΝΑΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	Γ΄ ΚΠΣ & ΕΣΠΑ (*)	21.049.335 €
3	ΛΙΜΕΝΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	Γ΄ ΚΠΣ & ΕΣΠΑ (*)	20.284.291 €
4	ΕΠΕΚΤΑΣΗ - ΑΝΑΔΙΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»	Γ΄ ΚΠΣ	19.031.561 €
5	ΒΕΛΤΙΩΣΗ Ε.Ο. ΝΟ 2 ΑΠΟ ΓΕΦΥΡΑ ΣΤΡΥΜΟΝΑ - ΠΟΡΤΟ ΛΑΓΟΣ	Β΄ ΚΠΣ	18.710.656 €
6	ΣΥΝΔΕΣΗ Ε.Ο. 57 ΔΡΑΜΑΣ - ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ - ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΟΔΟ ΔΡΑΜΑΣ - ΚΟΥΔΟΥΝΙΩΝ - ΟΡΙΩΝ Ν. ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΟΔΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΔΡΑΜΑΣ	ΕΣΠΑ	15.870.140 €
7	ΒΕΛΤΙΩΣΗ Ε.Ο. 2 ΑΠΟ ΠΟΡΤΟ ΛΑΓΟΣ ΜΕΧΡΙ ΚΗΠΟΥΣ	Β΄ ΚΠΣ	14.501.912 €
8	ΒΕΛΤΙΩΣΗ Ε.Ο. 2 ΑΠΟ ΚΑΛΛΙΣΤΗ ΜΕΧΡΙ Α/Δ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	Β΄ ΚΠΣ	11.758.156 €
9	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ ΟΡΜΕΝΙΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΡΑΣΙΩΝ - ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ	Γ΄ ΚΠΣ	11.740.000 €
10	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ Ε.Ο. 2, ΤΜΗΜΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ - ΑΠΑΛΟΣ	ΕΣΠΑ	11.666.692 €
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ			
11	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	Γ΄ ΚΠΣ	21.319.293 €
12	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΥΔΡΟΤΑΜΙΕΥΤΗΡΑ ΚΑΙ ΑΓΩΓΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	Γ΄ ΚΠΣ	18.124.539 €
13	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΠΡΟΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ Π-ΑΜΘ	ΕΣΠΑ	17.403.307 €
14	ΥΔΡΕΥΣΗ - ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ ΤΗΛΕΕΛΓΧΟΣ - ΤΗΛΕΧΕΙΡΙΣΜΟΣ	Γ΄ ΚΠΣ	12.803.532 €
15	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΠΟΤΟΥ - ΛΙΜΕΝΑΡΙΩΝ ΘΑΣΟΥ - ΔΙΚΤΥΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	ΕΣΠΑ	11.874.320 €
16	ΔΙΚΤΥΑ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΦΑΝΑΡΙΟΥ, ΑΡΩΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΜΕΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΦΑΝΑΡΙΟΥ	ΕΣΠΑ	11.835.626 €
17	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	Γ΄ ΚΠΣ	10.764.101 €
ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ			
18	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΙΑΣΜΟΥ Ν. ΡΟΔΟΠΗΣ	ΕΣΠΑ	47.795.362 €
19	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΙΑΣΙΟΥ	Γ΄ ΚΠΣ & ΕΣΠΑ (*)	26.579.139 €
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ			
20	ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ - Α΄ ΦΑΣΗ	ΕΣΠΑ	21.647.107 €
21	ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ Τ.Ε.Φ.Α.Α.	Γ΄ ΚΠΣ	17.633.780 €
22	ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΝΟΜΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΜΟΤΗΝΗ	Β΄ ΚΠΣ	11.617.714 €
23	ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ Δ.Π.Θ. - ΦΑΣΗ Γ΄	Γ΄ ΚΠΣ	11.144.972 €
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ			
24	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	Β΄ ΚΠΣ	59.928.280 €
25	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΚΑΒΑΛΑΣ	Γ΄ ΚΠΣ	48.127.982 €
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ			
26	ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	Γ΄ ΚΠΣ	13.519.241 €
ΕΝΕΡΓΕΙΑ			
27	ΑΓΩΓΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΥΨΗΛΗΣ ΠΙΕΣΗΣ «ΚΟΜΟΤΗΝΗ - ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ - ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ»	Γ΄ ΚΠΣ	25.463.482 €

(*) Έργα «ΓΕΦΥΡΕΣ» μεταξύ δύο προγραμματικών περιόδων.

(**) Αφορά στον προϋπολογισμό ένταξης για το ΕΣΠΑ και σύμβασης για τις λοιπές πηγές χρηματοδότησης.

Πηγή: [1], [2], [3] και ίδια επεξεργασία

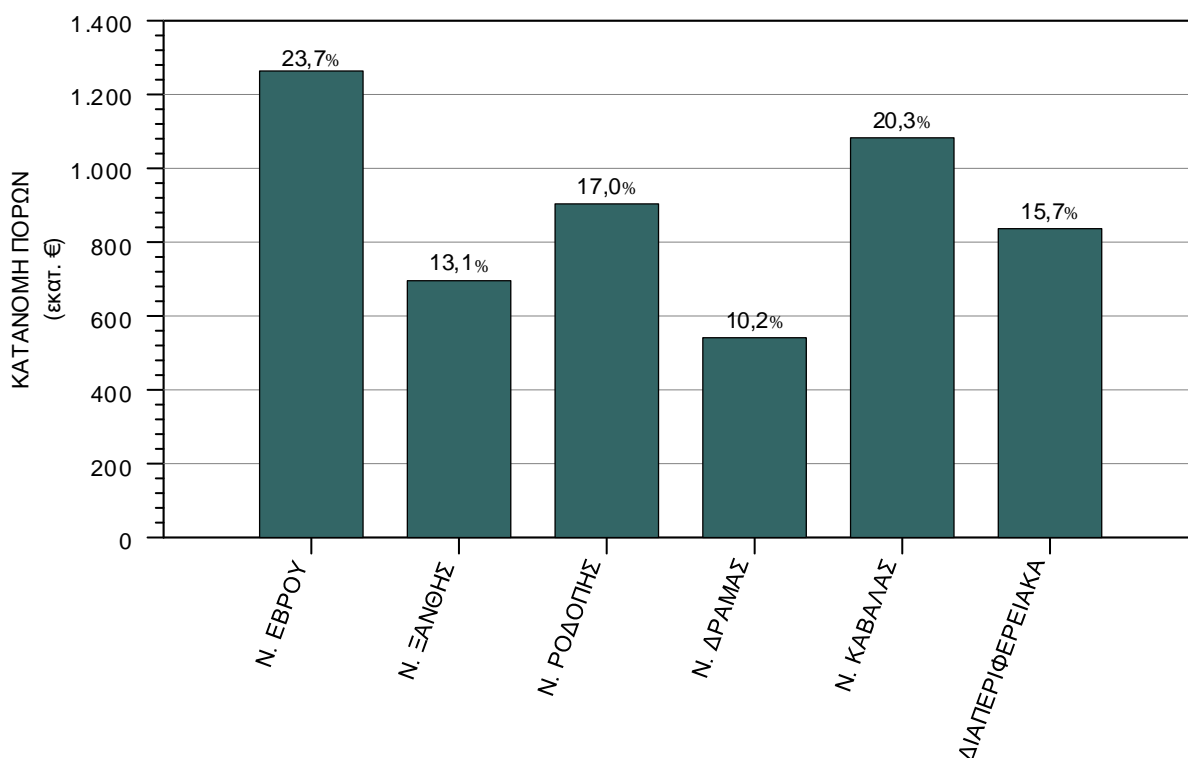
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΝΟΜΟ

Στον Πίνακα 6 και στο Σχήμα 3 παρουσιάζεται ο προϋπολογισμός των πράξεων που χρηματοδοτήθηκαν από το Β΄ ΚΠΣ, το Γ΄ ΚΠΣ, το ΕΣΠΑ και το πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ» ανά νομό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ ΑΝΑ ΝΟΜΟ

ΝΟΜΟΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	
1.	Ν. ΕΒΡΟΥ	1.263.816.004 €	23,7%
2.	Ν. ΞΑΝΘΗΣ	695.503.146 €	13,1%
3.	Ν. ΡΟΔΟΠΗΣ	903.589.717 €	17,0%
4.	Ν. ΔΡΑΜΑΣ	541.118.966 €	10,2%
5.	Ν. ΚΑΒΑΛΑΣ	1.082.807.001 €	20,3%
6.	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	836.528.799 €	15,7%
ΣΥΝΟΛΟ		5.323.363.633 €	100%
Μέση Τιμή		887.227.272 €	16,7%
Τυπική απόκλιση		260.560.038 €	4,9%
Μέγιστη Τιμή		1.263.816.004 €	23,7%
Ελάχιστη Τιμή		541.118.966 €	10,2%
Μέγιστο / Ελάχιστο		2,3	
Συντελεστής Διακύμανσης		0,428	

Πηγή: [1], [2], [3] και ίδια επεξεργασία



Πηγή: [1], [2], [3] και ίδια επεξεργασία

Σχήμα 3: Κατανομή πόρων ανά νομό.

Από την αξιολόγηση των στοιχείων προκύπτει ότι στο Ν. Έβρου κατανεμήθηκαν οι περισσότεροι πόροι, 1,264 δισ. € (23,7%). Ακολουθεί ο Ν. Καβάλας με 1,083 δισ. € (20,3%) και ο Ν. Ροδόπης με 0,903 δισ. € (17,0%). Οι λιγότεροι πόροι κατανεμήθηκαν στο Ν. Δράμας, 0,541 δισ. € (10,2%) ενώ στο Ν. Ξάνθης χρηματοδοτήθηκαν πράξεις προϋπολογισμού 0,696 δισ. €

(13,1%). Επίσης, ο προϋπολογισμός των πράξεων διαπεριφερειακής εμβέλειας, δηλαδή των πράξεις που δεν χωροθετούνται σε ένα νομό αλλά εφαρμόζονται στο σύνολο της Π-ΑΜΘ ανέρχεται σε 0,837 δισ. € (15,7%).

Ο προϋπολογισμός των πράξεων που χρηματοδοτήθηκαν στο Ν. Έβρου είναι 2,3 φορές μεγαλύτερος από τον προϋπολογισμό των πράξεων που χρηματοδοτήθηκαν στο Ν. Δράμας, ενώ ο συντελεστής διακύμανσης (CV) ο οποίος ορίζεται ως το πηλίκο της τυπικής απόκλισης προς το μέσο αριθμητικό και αποτελεί μέτρο εκτίμησης των ανισοτήτων, ανέρχεται σε $CV = 0,428$. Επισημαίνεται ότι μεγάλες τιμές (πλησίον και μεγαλύτερες της μονάδας) του συντελεστή διακύμανσης εκφράζουν μεγάλες ανισότητες ενώ μικρές τιμές (πλησίον του μηδενός) εκφράζουν μικρές ανισότητες στην κατανομή των πόρων, ήτοι η κατανομή των πόρων μεταξύ των νομών της ΑΜΘ χαρακτηρίζεται από **μέση ανισότητα**.

Ακολούθως, οι πράξεις που χρηματοδοτήθηκαν ανά νομό κατηγοριοποιήθηκαν ανά τομέα παρέμβασης και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον Πίνακα 7. Σε όλους σχεδόν (με εξαίρεση τον Ν. Ξάνθης) τους νομούς, οι πράξεις προσπελασιμότητας απορρόφησαν το μεγαλύτερο ποσοστό των διαθέσιμων πόρων του νομού, 32,7% στο Ν. Έβρου, 19,5% στο Ν. Δράμας, 28,4% στο Ν. Ροδόπης και 31,9% στο Ν. Καβάλας. Στο Ν. Ξάνθης, λόγω του έργου της μεταφοράς και διανομής νερού από τον ποταμό Νέστο στην πεδιάδα της Ξάνθης, το μεγαλύτερο ποσοστό, 20,1% των διαθέσιμων πόρων κατευθύνθηκε στην ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και ακολουθεί ο τομέας της προσπελασιμότητας με 19,5%. Επισημαίνεται ότι το υψηλό ποσοστό των πράξεων προσπελασιμότητας στο Ν. Έβρου οφείλεται στις οδικές και σιδηροδρομικές παρεμβάσεις του κάθετου άξονα Αλεξανδρούπολης - Ελληνοβουλγαρικών συνόρων και στις παρεμβάσεις στο λιμάνι Αλεξανδρούπολης.

Ακολουθούν, στους νομούς Έβρου και Καβάλας, οι πράξεις για την προστασία του περιβάλλοντος με 15,0% και 19,2% αντίστοιχα και στο Ν. Ξάνθης, Ν. Ροδόπης και Ν. Δράμας, η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας με ποσοστό 13,4%, 17,0% και 18,7%. Σε ότι αφορά στους τομείς παρέμβασης με τη μικρότερη χρηματοδοτική ενίσχυση, ισχύει σε επίπεδο νομών ότι σε επίπεδο Π-ΑΜΘ, δηλαδή τα πολύ χαμηλά ποσοστά χρηματοδοτικής ενίσχυσης των τομέων της έρευνας και τεχνολογίας, του τουρισμού και της αλιείας.

Συμπληρωματικά αναφέρεται ότι στο Ν. Ροδόπης, λόγω των φραγμάτων Ιάσμου και Ιασίου είναι σημαντική η ενίσχυση, με 13,3% των διαθέσιμων πόρων, του αγροτικού τομέα και στον Ν. Έβρου και Ν. Καβάλας, λόγω της κατασκευής των δύο νοσοκομείων, ο τομέας της υγείας απορρόφησε το 6,4% και το 6,9% των διαθέσιμων πόρων αντίστοιχα. Επίσης, στο Ν. Ξάνθης και Ροδόπης, λόγω της χρηματοδότησης των κτιριακών υποδομών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, στον τομέα των υποδομών εκπαίδευσης συγκεντρώθηκε το 8,8% και 7,8% των διαθέσιμων πόρων αντίστοιχα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟ

ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		Ν. ΕΒΡΟΥ		Ν. ΞΑΝΘΗΣ		Ν. ΡΟΔΟΠΗΣ		Ν. ΔΡΑΜΑΣ		Ν. ΚΑΒΑΛΑΣ		ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	
1	ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ	470.352.864 €	37,2%	135.316.809 €	19,5%	257.011.336 €	28,4%	105.326.485 €	19,5%	345.600.395 €	31,9%	34.418.897 €	4,1%
2	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	189.594.224 €	15,0%	84.530.581 €	12,2%	109.402.074 €	12,1%	94.919.335 €	17,5%	207.388.570 €	19,2%	67.120.405 €	8,0%
3	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	117.033.764 €	9,3%	93.393.099 €	13,4%	153.199.902 €	17,0%	101.025.824 €	18,7%	133.447.166 €	12,3%	119.416.096 €	14,3%
4	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	97.705.553 €	7,7%	86.009.357 €	12,4%	81.515.232 €	9,0%	78.168.278 €	14,4%	91.135.805 €	8,4%	170.149.239 €	20,3%
5	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	75.460.688 €	6,0%	140.022.678 €	20,1%	120.236.043 €	13,3%	47.622.725 €	8,8%	70.771.838 €	6,5%	36.709.907 €	4,4%
6	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	60.140.840 €	4,8%	61.230.686 €	8,8%	70.824.045 €	7,8%	27.909.188 €	5,2%	66.767.147 €	6,2%	82.745.440 €	9,9%
7	ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ	16.228.651 €	1,3%	7.098.673 €	1,0%	7.512.916 €	0,8%	7.435.098 €	1,4%	14.319.786 €	1,3%	150.834.130 €	18,0%
8	ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ	80.603.595 €	6,4%	13.624.800 €	2,0%	4.784.833 €	0,5%	13.436.157 €	2,5%	75.092.514 €	6,9%	1.388.169 €	0,2%
9	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	13.779.930 €	1,1%	8.909.785 €	1,3%	14.785.409 €	1,6%	6.063.265 €	1,1%	7.617.159 €	0,7%	99.140.357 €	11,9%
10	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	32.369.477 €	2,6%	32.414.639 €	4,7%	29.327.688 €	3,2%	23.098.714 €	4,3%	15.116.047 €	1,4%	4.872.333 €	0,6%
11	ΕΝΕΡΓΕΙΑ	53.821.335 €	4,3%	3.317.256 €	0,5%	10.119.773 €	1,1%	15.854.986 €	2,9%	10.161.849 €	0,9%	41.235.211 €	4,9%
12	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	43.317.307 €	3,4%	17.467.609 €	2,5%	34.440.273 €	3,8%	9.789.047 €	1,8%	25.512.196 €	2,4%	3.905.749 €	0,5%
13	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	2.608.327 €	0,2%	2.486.964 €	0,4%	4.992.591 €	0,6%	8.909.658 €	1,6%	8.968.909 €	0,8%	7.026.004 €	0,8%
14	ΑΛΙΕΙΑ	8.178.817 €	0,6%	3.521.556 €	0,5%	4.094.818 €	0,5%	451.088 €	0,1%	8.783.727 €	0,8%	882.392 €	0,1%
15	ΕΡΕΥΝΑ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	1.121.444 €	0,1%	5.630.216 €	0,8%	550.051 €	0,1%	355.856 €	0,1%	1.467.560 €	0,1%	10.298.975 €	1,2%
16	ΑΛΛΟ - ΔΙΑΦΟΡΑ	1.499.188 €	0,1%	528.438 €	0,1%	792.733 €	0,1%	753.262 €	0,1%	656.333 €	0,1%	6.385.495 €	0,8%
ΣΥΝΟΛΟ		1.263.816.004 €	100,0%	695.503.146 €	100,0%	903.589.717 €	100,0%	541.118.966 €	100,0%	1.082.807.001 €	100,0%	836.528.799 €	100,0%

Πηγή: [1], [2], [3] και ίδια επεξεργασία

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συγκεντρώθηκαν και αξιολογήθηκαν στοιχεία για **12.267** πράξεις (έργα, δράσεις, ενισχύσεις) προϋπολογισμού **5,323 δισ. €**, που χρηματοδοτήθηκαν στην Π-ΑΜΘ από το 1994 έως σήμερα από το Β΄ ΚΠΣ, το Γ΄ ΚΠΣ, το ΕΣΠΑ και το αναπτυξιακό πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ». Οι πόροι αυτοί αναλογούν στο **5,5%** των συνολικών πόρων που κατευθύνθηκαν στη χώρα από τις ανωτέρω χρηματοδοτικές πηγές, είναι σε αντιστοιχία με το ποσοστό του πληθυσμού της Π-ΑΜΘ (5,6%) αλλά λιγότεροι συγκριτικά με το ποσοστό της έκτασης της Π-ΑΜΘ (10,7%).

Από την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων προκύπτει συγκέντρωση, σε ποσοστό άνω του 80% (4,284 δισ. €), των διαθέσιμων πόρων σε έξι (-6-) τομείς παρέμβασης (προσπελασιμότητα, περιβάλλον, επιχειρηματικότητα, ανθρώπινο δυναμικό, αγροτικό τομέα και υποδομές εκπαίδευσης). Ειδικότερα, στον τομέα της **προσπελασιμότητας**, κατανεμήθηκε το μεγαλύτερο ποσό των πόρων της Π-ΑΜΘ, 1,348 δισ. € (25,3%). Ακολουθεί ο τομέας που αφορά στην **προστασία του περιβάλλοντος** με 753,0 εκατ. € (14,1 %) και η **ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας** με 717,5 εκατ. € (13,5%). Επίσης, ενισχύθηκε σημαντικά, με 604,7 εκατ. € (11,4%), ο τομέας της **ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού**, με 490,8 εκατ. € (9,2%) ο **αγροτικός τομέας** και με 369,6 εκατ. € (6,9%) ο τομέας των **υποδομών εκπαίδευσης**. Αντίθετα, στον τομέα της **έρευνας και τεχνολογίας** κατανεμήθηκαν μόλις 19,4 εκατ. € (0,4%) ενώ στον τομέα της **αλιείας** και του **τουρισμού** κατανεμήθηκε λιγότερο από το 1% των συνολικά διαθέσιμων πόρων της Π-ΑΜΘ ή 25,9 εκατ. € και 35,0 εκατ. € αντίστοιχα. Η σημαντικότερη παρέμβαση, που χρηματοδοτήθηκε στην Π-ΑΜΘ με 690,4 εκατ. € (13,0%), αφορά στην κατασκευή της Εγνατίας Οδού και των καθέτων αξόνων. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το συνολικό μήκος της Εγνατίας Οδού και των καθέτων αξόνων Αρδάνιο - Ορμένιο - Ελληνοβουλγαρικά σύνορα και Κομοτηνής - Νυμφαίας - Ελληνοβουλγαρικά σύνορα είναι 400 χλμ περίπου, προκύπτει κόστος κατασκευής ανά χιλιόμετρο 1,75 εκατ. €.

Το 98,8% του συνόλου των πράξεων είναι χαμηλού προϋπολογισμού, μικρότερου των 5 εκατ. € και ειδικότερα το 62,4% μικρότερο των 100.000 €, γεγονός που τεκμηριώνει την υλοποίηση έργων μικρής κλίμακας και περιφερειακής εμβέλειας. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι για την κατασκευή του τοπικού / περιφερειακού (επαρχιακού) οδικού δικτύου κατευθύνθηκαν 334,2 εκατ. € (6,3%), για παρεμβάσεις διαχείρισης και διανομής πόσιμου νερού 198,3 εκατ. € (3,7%) και για παρεμβάσεις επεξεργασίας λυμάτων 272,6 εκατ. € (5,1%), σύνολο 15,1%.

Σε ότι αφορά στην ενδοπεριφερειακή κατανομή των πόρων, στο Ν. Έβρου χρηματοδοτήθηκαν πράξεις προϋπολογισμού 1,264 δισ. € (23,7%), ποσό 2,3 φορές μεγαλύτερο από αυτό των πράξεων που χρηματοδοτήθηκαν στο Ν. Δράμας, 0,541 δισ. € (10,2%). Επίσης, ο Ν. Καβάλας ενισχύθηκε σημαντικά, με 1,083 δισ. € (20,3%), ακολουθεί ο Ν. Ροδόπης με 0,904 δισ. € (17,0%) και ο Ν. Ξάνθης με 0,696 δισ. € (13,1%). Η ενδοπεριφερειακή τομεακή κατανομή των πόρων ακολουθεί την περιφερειακή, ήτοι ενίσχυση της προσπελασιμότητας, του

περιβάλλοντος, της επιχειρηματικότητας, της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, του αγροτικού τομέα και των υποδομών εκπαίδευσης.

Η κατανομή των πόρων δικαιολογείται εν μέρη από την πολύ μεγάλη υστέρηση της Π-ΑΜΘ σε βασικές υποδομές προσπελασιμότητας, περιβάλλοντος, εκπαίδευσης, από την ανάγκη ανάπτυξης και συγκράτησης του με ιδιαίτερα πολυ-πολιτισμικά χαρακτηριστικά ανθρώπινου δυναμικού της καθώς και από την ανάγκη ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας. Η συντριπτική πλειοψηφία των παρεμβάσεων χαρακτηρίζονται ως «εύκολες και τυποποιημένες» όπου εννοιολογικά ως «ευκολότερες και τυποποιημένες» ορίζονται εκείνες οι κατηγορίες παρεμβάσεων για τις οποίες υπάρχει σχετική ωριμότητα και εμπειρία για την υλοποίησή τους, συνθήκες που χαρακτηρίζουν την πλειοψηφία των χρηματοδοτηθέντων έργων υποδομής (τοπικοί δρόμοι, δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης, σχολεία, κτίρια, αντιπλημμυρικά, κ.λπ.).

Η στρατηγική ανάπτυξης που αφορά στην ανάδειξη της Π-ΑΜΘ σε διαμετακομιστικό κέντρο και ενεργειακό κόμβο δεν εξυπηρετήθηκε από τις χρηματοδοτηθείσες παρεμβάσεις, καθώς για την ανάδειξη του σιδηροδρομικού δικτύου, των αεροδρομίων και των λιμένων της Π-ΑΜΘ, βασικών συνιστωσών ενός διαμετακομιστικού κέντρου, κατευθύνθηκε μόλις το 3,0% των διαθέσιμων πόρων, ενώ στον τομέα της ενέργειας το 2,5%. Συμπερασματικά αναφέρεται ότι την περίοδο από το 1994 έως σήμερα χρηματοδοτήθηκαν κύρια βασικές υποδομές, έργα περιφερειακής εμβέλειας, με στόχο την άρση της γεωγραφικής απομόνωσης και τη συγκράτηση του πληθυσμού, στόχοι που εκτιμάται ότι έχουν επιτευχθεί καθώς η κατασκευή της Εγνατίας Οδού συνέβαλε στην άρση της γεωγραφικής απομόνωσης της Π-ΑΜΘ και ο πληθυσμός της Π-ΑΜΘ ανήλθε από 570 χιλιάδες το 1991 σε 607 χιλιάδες το 2001 και παραμένει σταθερός (606 χιλιάδες) σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011.

Η υλοποίηση των βασικών υποδομών πρέπει να ολοκληρωθεί στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο (ΕΣΠΑ) ώστε στην επόμενη προγραμματική περίοδο (2014 - 2020), ο σχεδιασμός της οποίας βρίσκεται σε εξέλιξη, να υλοποιηθούν παρεμβάσεις που συμβάλλουν στην αναδιοργάνωση του παραγωγικού προτύπου και ενισχύουν την παραγωγική διαδικασία με στόχο την ενίσχυση της πρωτογενούς παραγωγής και τις εξαγωγές. Ο περιορισμός των διαθέσιμων οικονομικών πόρων επιβάλλει την **ιεράρχηση** των αναγκών και την κατά προτεραιότητα υλοποίηση παρεμβάσεων που συμβάλουν άμεσα στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της Π-ΑΜΘ. Πρέπει να τολμήσουμε να μελετήσουμε και να υλοποιήσουμε έργα μεγάλης κλίμακας που θα έχουν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην ανάπτυξη της Π-ΑΜΘ.

Επίσης, προκύπτει η ανάγκη παρακολούθησης όλων των πράξεων που υλοποιούνται στην Π-ΑΜΘ, ανεξάρτητα από την πηγή χρηματοδότησης και το φορέα υλοποίησης, από ένα κοινό σύστημα που θα περιλαμβάνει παρακολούθηση των πράξεων, όχι μόνο σε όρους προϋπολογισμού και πληρωμών αλλά και σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελέσματος.

Στην επόμενη φάση η Μ.Ε. θα παρουσιάσει και αναλύσει τη διαχρονική εξέλιξη βασικών κοινωνικοοικονομικών δεικτών στην Π-ΑΜΘ αλλά και την εξέλιξη μεγεθών - δεικτών στους το-

μείς παρεμβάσεις που εξετάσθηκαν στην παρούσα εργασία, με στόχο την αποτίμηση των αποτελεσμάτων από τις μέχρι σήμερα υλοποιηθείσες παρεμβάσεις και την τεκμηρίωση της στρατηγική ανάπτυξης που έχει προταθεί από τη Μ.Ε. για την Π-ΑΜΘ [7].

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, *Τελική Έκθεση Κλεισίματος του Επιχειρησιακού Προγράμματος 1994 - 1999*, Κομοτηνή, Αύγουστος 2003.
2. Αναφορές από την Ειδική Υπηρεσία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Ε.Υ. ΟΠΣ (<http://www.ops.gr/Ergorama/>) για τα έργα που χωροθετούνται στην Π-ΑΜΘ και χρηματοδοτούνται από το Γ΄ ΚΠΣ (ημερομηνία αναφοράς 27-06-2012) και το ΕΣΠΑ (ημερομηνία αναφοράς 18-06-2012).
3. <http://thiseas.ypes.gr/projects.php?cat=14>
4. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, (2002), Κανονισμός (ΕΚ) 2355/2002, για θέσπιση λεπτομερέστερων κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/99 του Συμβουλίου όσον αφορά στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων.
5. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, (2006), Κανονισμός (ΕΚ) 1083/2006, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθμ. 1260/1999.
6. <http://www.3kps.gr/Details.asp?L1=3>
7. Μόνιμη Επιτροπή Έργων Υποδομής και Ανάπτυξης ΤΕΕ-Θράκης, *Παρουσίαση και αξιολόγηση προτάσεων για την ανάπτυξη της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης*, Εισήγηση στη Διοικούσα Επιτροπή, Σεπτέμβριος 2012.

Τα μέλη της Μόνιμης Επιτροπής Έργων Υποδομής και Ανάπτυξης του ΤΕΕ-Θράκης

Υπεύθυνος από τη Δ.Ε.:	Κούγκουλος Μιχαήλ, Πολιτικός Μηχανικός
Επιμελητής:	Χουβαρδός Κωνσταντίνος, Πολιτικός Μηχανικός
Αναπληρωτής Επιμελητής:	Κουδουμάκης Παναγιώτης, Πολιτικός Μηχανικός
Μέλη:	Γεροντίδης Αντώνιος, Αρχιτέκτων Μηχανικός Ιακωβίδης Νικόλαος, Πολιτικός Μηχανικός Παπαδόπουλος Ιωάννης, Χημικός Μηχανικός Σταμπόλογλου Ευάγγελος, Αγρονόμος Τοπογράφος Μηχανικός Τσάγκος Σταύρος, Μηχανολόγος Ηλεκτρολόγος Μηχανικός